
[2021-97-RE](#)

Causa 2021-97-RE

(Navas Ustarroz c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 614-2021. Recurs d'empara

Sentència del 14 de febrer del 2022

BOPA núm. 25, del 23 de febrer del 2022

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 9 de desembre del 2021, per la representació processal de la Sra. Helena Navas Ustarroz, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la inactivitat de la Batllia en el marc de la tramitació de l'execució de les causes acumulades 014-6/2000 i 93-5/2000 que derivaria en una presumpta vulneració del dret a un procés degut de durada raonable, reconegut a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració del dret esmentat i que adopti de manera urgent les mesures necessàries per fer cessar i compensar aquesta vulneració;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Vist l'aute del Tribunal Constitucional del 20 de desembre del 2021 que va admetre a tràmit, sense efectes suspensius, aquesta causa;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 24 de gener del 2022, pel Ministeri Fiscal;

Vistes les conclusions formulades dintre de termini per la part recurrent i pel Ministeri Fiscal;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Joan Manel Abril Campoy;

---

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 26 de maig del 2020, el Tribunal Constitucional va dictar una sentència (causa 2019-92-RE) mitjançant la qual va estimar el recurs d'empara presentat per la representació processal de la Sra. Helena Navas Ustarroz contra la inactivitat de la Batllia en el marc de l'execució de la causa civil 0014-6/2000 (0093-5/2000 acumulats) durant més d'11 anys; declarava que s'havia vulnerat el seu dret fonamental a un procés degut de durada raonable respecte de la tramitació processal de l'execució esmentada; i, declarava que la recurrent tenia dret a ser indemnitzada pels perjudicis soferts.

1.2. Després d'aquest pronunciament, la representació processal de la Sra. Helena Navas Ustarroz va presentar diversos escrits d'insistiment, en què demanava l'actuació de la Batllia de manera urgent -escrits del 4 de desembre del 2020, del 4 de març del 2021, del 13 de juliol del 2021 i del 28 de setembre del mateix any.

1.3. Atès que l'execució sol·licitada es troba encara pendent, el 9 de desembre del 2021, la representació processal de la Sra. Helena Navas Ustarroz va interposar un recurs d'empara contra la inactivitat de la Batllia en el marc de la tramitació de l'execució de la causa esmentada que derivaria en una presumpta vulneració del dret a un procés degut de durada raonable, reconegut a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació de la recurrent

- La recurrent recorda que la sentència del Tribunal Constitucional del 26 de maig del 2020, recaiguda en la causa 2019-92-RE va declarar la vulneració del seu dret fonamental a un procés de durada raonable pel retard de més d'11 anys en l'execució sol·licitada.

- Malgrat el pronunciament d'aquesta sentència, ha transcorregut més d'un any i mig i l'execució encara es troba pendent, alhora que s'han efectuat quatre insistiments successius -escrits del 4 de desembre del 2020, del 4 de març del 2021, del 13 de juliol del 2021 i del 28 de setembre d'aquest mateix any. Considera que existeixen valoracions pericials que permeten procedir a una venda ràpida, però com que no es porta a terme la subhasta dels béns immobles, les valoracions perdran vigència, fet que generarà una nova pèrdua de temps i de diners.

- Per tot allò que s'ha exposat, la recurrent demana un nou pronunciament en què es declari la vulneració del dret fonamental a un procés de durada raonable, que s'adoptin de manera urgent les mesures necessàries per fer cessar la vulneració denunciada i que es declari el seu dret a ser indemnitzada.

2.2. Argumentació del Ministeri Fiscal

- El Ministeri Fiscal exposa que des de la sentència d'aquest Tribunal del 26 de maig del 2020, si bé s'ha efectuat algun acte d'ordenació del procediment d'execució, encara no s'han valorat les unitats immobiliàries, ni s'ha procedit a la seva subhasta.

- Segons aquestes circumstàncies, i d'acord amb el contingut de la sentència d'aquest Tribunal Constitucional, la manca d'execució de les sentències d'instància esdevé desproporcionada.

- En aquest sentit, el Ministeri Fiscal no s'oposa a l'empara demanada per la recurrent.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. L'article 10.2 de la Constitució garanteix el dret a un judici de durada raonable. La jurisprudència d'aquest Tribunal Constitucional ha establert quins són els paràmetres que s'han de prendre en consideració per poder concloure si la durada d'un judici és o no és raonable (veg. entre d'altres, les sentències del 14 de març del 2001 -causa 2000-17-RE-, del 7 de setembre de 2005 -causa 2005-21-RE-, del 7 de maig del 2018 -causes 2017-38-RE i 2017-54-RE-, del 7 de setembre del 2018 -causa 2018-10-RE-, del 19 de desembre del 2018 -causa 2018-50-RE-, del 22 de maig del 2019 -causa 2019-14-RE, i del 13 de juliol del 2020 -causa 2020-19-RE-).

I aquesta doctrina del Tribunal Constitucional s'alinea amb la jurisprudència del Tribunal Europeu dels Drets Humans (veg. la sentència del 13 de juliol de 1983, recaiguda en el cas Zimmermann i Steiner c/ Suïssa, així com la sentència del 27 de juny del 2000, recaiguda en el cas Frydlender c/ França).

3.2. La concreció de la durada "*raonable*", com a concepte jurídic indeterminat, exigeix valorar la complexitat processal, el temps transcorregut, l'actitud processal de les parts i l'activitat dels tribunals (veg. les sentències del 25 de maig del 2007 -causa 2007-2-RE- i del 10 d'octubre del 2016 -causa 2016-8-RE), d'acord amb les peculiaritats del cas concret (veg. la sentència del 15 de desembre del 2014 -causa 2014-23-RE).

3.3. Si traslladem les consideracions anteriors al cas actual, cal tenir en compte que, el 26 de maig del 2020, aquest Tribunal Constitucional va dictar una sentència en què va declarar la vulneració del dret fonamental a un procés de durada raonable, atès que havien transcorregut més d'11 anys des del pronunciament de la resolució de primera instància i que encara no s'havia realitzat l'execució forçosa dels béns de la demandada.

Després de la presentació de quatre escrits mitjançant els quals la recurrent insisteix expressament en què es procedeixi a la venda en pública subhasta dels immobles, i malgrat que la saig va comunicar a la Batllia en dates 9 i 15 d'abril del 2021 que el producte de la subhasta del pis 3r c de l'edifici els Marginets es destinaria a eixugar totes les despeses comunitàries i que no procediria a la subhasta pública del pis 3r b del mateix edifici, la Batllia no ha efectuat encara la venda sol·licitada.

3.4. Efectivament, de les actuacions referides, es pot constatar que la Batllia, la qual ostenta la supervisió de l'execució, ja que la figura del saig actua sota el seu control i per delegació del tribunal a qui correspongui l'execució (article 21 del text refós de la Llei 43/2014, del 18 de desembre, del saig), no ha portat a terme l'execució forçosa de les unitats immobiliàries.

Des d'aquesta òptica, s'ha de constatar que la recurrent s'ha mostrat proactiva, ja que ha insistit fins a quatre vegades per tal que es procedís a la realització forçosa dels béns, que el retard ja se situa en 13 anys des de la sentència del Tribunal de Batlles del 30 de juliol del 2008, i que no existeix cap complexitat que justifiqui aquesta dilació en l'execució, de manera que correspon, de nou, declarar que s'ha vulnerat el dret a un judici de durada raonable (article 10.2 de la Constitució).

S'ha d'afegir que la vulneració continuada del dret a un judici de durada raonable genera el dret de la recurrent a ser indemnitzada en la quantitat que el Ple del Tribunal Superior de Justícia estimi adient, però tenint en compte que ha d'incloure tots els danys i perjudicis que es puguin atribuir a l'Administració de Justícia per la demora produïda.

Decisió:

En atenció a tot això que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

Ha decidit:

1. Estimar el recurs d'empara interposat per la representació processal de la Sra. Helena Navas Ustarroz.
2. Declarar que s'ha vulnerat el seu dret fonamental a un judici de durada raonable, reconegut a l'article 10 de la Constitució.
3. Declarar que la Batllia ha de procedir urgentment i diligentment a l'execució de la causa civil 0014-6/2000 (0093-5/2000 acumulats).
4. Declarar que la part recurrent té dret a ser indemnitzada pels perjudicis soferts.
5. Publicar aquesta sentència, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal de la recurrent, al president de la Batllia i al Ministeri Fiscal ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 14 de febrer del 2022.

Josep-D. Guàrdia Canela
President

Jean-Yves Caullet
Vicepresident

Joan Manel Abril Campoy
Magistrat